

מתיקות הפרשה

משיחותיו של הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזעווע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

פרשת בראשית תשפ"ז

לקנות אמונה מהבריא

אֲשֶׁר הִלַּכְתֶּם עַד בָּאֲכֶם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה... וַיַּעֲנֶךָ וַיִּרְעַבְךָ וַיֹּאכַלְךָ אֶת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְלֹא יָדָעוּ אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יְחִיָּה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יְחִיָּה הָאָדָם. וְגו'. ולמה אני מצווה לך לעשות זאת, כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה ואכלת ושבעת ורם לבבך ושכחת את ה' וגו' ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל.

ולכך יוצאים מבתי מלאים כל טוב בזמן אספה ויושבין בסכות לזכרון שלא היה להם נחלה במדבר ולא בתים לשבת. ומפני הטעם הזה קבע הקב"ה את חג הסכות בזמן אסיפת גרן ויקב לבלתי רום לבבו על בתיים מלאים כל טוב פן יאמרו ידינו עשו לנו את החיל הזה" עכ"ל.

להמליך את ה' על הקנינים שלנו

ובבאור הדברים: אדם חי בקביעות, הוא רגיל שיש לו בית ומשפחה והוא עלול לשכח את ה' הוא לא משייך כל דבר לקדוש ברוך הוא. ולפיכך צוה הבורא לצאת מדירת קבע - מהקביעות - ולהתבונן מי נתן לנו הכל, ודווקא כאשר אדם בדירת עראי ואין לו את הנוחות שיש לו בבית, אז הוא מתבונן מי הביא לו את הבית ואת כל הטוב ומתמלא בהודאה והערכה לה'.

פרשתנו הנה פרשת האמונה שבה אנו רואים את כחו וגבורתו של הקב"ה בבריאיה הנפלאה כענין שנאמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. ואנו קוראים פרשה זו מיד בסיום החגים שבהם התעלינו בהמלכת ה' ובאמונה, היות שהתורה הקדושה אינה חכמה גרידא חלילה, התורה הקדושה כל כולה אמונה וקרבת ה' והעבודה שלנו להכניס בלמוד את הפנימיות שספגנו בחגים.

וכשנתבונן במהות של סכות נראה שהקב"ה צווה אתנו לצאת מהבית בכדי שלא נטעה לחשב שכחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה, כמו שכתב הרשב"ם על הפסוק למען ידעו דורותיכם וזה לשונו:

"חג הסכת תעשה לך באספך מגרך ומיקבך ובתיכם מלאים כל טוב דגן ותירוש ויצהר, למען תזכרו כי בסכות הושבתי את בני ישראל במדבר ארבעים שנה בלא ישוב ובלא נחלה, ומתוך כך תתנו הודאה למי שנתן לכם נחלה ובתים מלאים כל טוב ואל תאמרו בלבבכם כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה.

וכסדר הזה נמצא בפרשת עקב תשמעון, וזכרת את כל "ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלקיך כאשר ישא איש את בנו בכל הדרך

וזה שאמרו חז"ל שקורות ביתו של אדם יעידו עליו ביום הדין, האמונה זועקת מתוך קירות הבית, מתוך הבריות, מתוך המשפחה שה' נתן לנו וכן הלאה, וכאשר אדם לא מתבונן בכך הוא עתיד לתן על זה את הדין, והיות שאדם מתרגל לכל הטובות שה' מסובב אותו בהם נצטוונו לצאת מהבית ולהבין שלא כוחנו ועוצם ידנו עשה לנו את החיל והשפע שיש לנו, אלא ה' ברב רחמיו עוטר אותנו ומרעיף עלינו כל טוב.

וירדה תורה לסוף דעתו של אדם שכמה שהוא ממליך את ה', עלולה להיות בתוככי לבו הרגשה שהוא מנהל את הכל, ומרב שאדם מקובע בהרגלים שלו הוא בטוח שזה דבר פשוט ומוכן מאליו שיש לו בית והוא בכחו ובממונו ועמל ידיו קנה את כל הקניינים שיש לו, וכן הוא בוטח על דברים שונים מבלעדי ה', ולפיכך צונו ה' לעשות פעולה של יציאה מהבית בפועל, היות שדווקא כאשר אין לאדם את כל הנוחות הוא מעריך את כל החסד שה' מקיף אותו תמיד, והוא לא מיחס את ההצלחות לעצמו.

ברוך מתיר אסורים

בימים אלו שבחסדי ה' העצומים עשרים חטופים שבו לביתם בחיים, אחרי יותר משנתיים ששהו בשבי הנורא, כולנו מבינים שרק ה' מנהל הכל, וגם המדינה עם הטכנולוגיה המתקדמת ביותר במזרח התיכון אינה יכולה להשיב את החטופים גם אחרי מחלמה עיקשת של שנתיים.

וכאשר אנו שומעים על הצער והסבל הרב שהיו מנת חלקם של שורדי השבי יחד עם ההשתתפות בצערם אנו מבינים שאנו חיים בגן עדן עלי אדמות וכל חסד שה' מרעיף עלינו אינו מובן מאליו.

אף אחד אינו מת מרעב ולכל אחד יש דירה לגור בה ובכל זאת אדם מלא טענות כי הוא לא מעריך את מה שבאמת חשוב, הוא קבוע בקשיים שלו. וכן ברוחניות, אדם קבוע בהרגלים

לא טובים וכאשר יוצאים מדירת קבע זה מעורר אתנו לצאת מההרגלים, להתרחק מלשון הרע, להתרחק מכלים טמאים, להתחזק בתפלה ולמוד, להאיר פנים ולא להחליש דעת של שום יהודי ובעקר בתוך הבית פנימה.

וזה המשג של גלות, שאדם משנה את התפיסה שלו - שהוא מסדר, שהוא מוגן ושמור על ידי הדברים שהוא רגיל לבטח בהם, ומבין שרק ה' שומר עליו, הוא נכנס לצילא דמהמנותא ומתבונן ששום כח לא יכול לשמור עליו מבלעדי ה' שעוטר אותו ומסוכך עליו בכל עת מכל צד ואויב, כמאמר שלמה חכמנו בתהלים "אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר".

ללמוד את הפרשה בהתבוננות מחודשת

כאשר אנו מתחילים את חמש בראשית בל נטעה לחשב שאנו מכירים כבר את הפרשה ויודעים את סדר הבריאה כבר מהחידר, אלא נתחיל ללמוד כמו שלא למדנו מעולם, נשכיל שסדר הבריאה אינו רק דבר שהיה אלא ה' מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, נראה את השגחת ה' בחיי היום יום. ונקנה מפרשה נפלאה זו אמונה היום בשנת תשפ"ו.

כמה מתיקות יש בפרשת בריאת העולם. שנכפל בה פעמים רבות "וירא אלקים כי טוב", ללמדנו שנתבונן תמיד בטוב שבכל דבר, וברב הנפלאות שבבריאה בכלל ושעמנו בפרט.

ה' לא ברא את העולם בשחור לבן, הכל צבעוני ומבלבל. העולם כל כך מגוון עם מקומות מדהימים ונפלאים, עם עצים שמפארים לנו את הרחובות, ועם צפורים שמנעימים לנו. וכן גוף האדם מלא בנפלאות, שכמה שנעמיק בהם, לא נשיג אפלו כטפה מן הים מכל הנסים והפעלות שנעשים עמנו בכל עת, המה, מערכות העכול, הלב ועוד, שכל אלו מלאים באין סוף תאים, פעולות ונפלאות, ואת כל הבריאה הנפלאה, ה'

בורא ומחדש בטובו בכל רגע, בכדי שנראה אותו על כל צעד ושעל.

איתא בגמ' (סוטה יד.) דרש רבי שמלאי תורה תחלתה וסופה גמילות חסדים, והינו שהתורה פותחת בחסדי ה' שבבריאיה כולה ועם אדם הראשון ואשתו בפרט ללמדנו שכל התורה כלה הנה למוד עבודנו שנתבונן בחסד ה' לפרטי פרטים.

וזה שנאמר בפרשתנו: "והאדם ידע את חוה אשתו", כתבה התורה לשון של ידיעה, היות שבריאית האדם הנה ידיעה עצומה ונשגבה, וכן ידיעה מלשון חיבה שה' מראה לנו חיבה עצומה בכל הבריאיה הנפלאה שברא עבודנו, ובפרט בבריאיה הנפלאה של האדם.

להתלהב מכל הטוב

ורצון ה' שנתבונן בכל זמן בתורה הקדושה,

ונראה את החסד והפלא העצום שהוא עושה עמנו, שאנו יכולים לאכול, ומערכת העיכול שלנו תקינה, ובאפשרותנו להוציא את הפסלת מגופינו, וכן להזיז את הגוף שלנו, ואין לנו נוון שרירים.

ופשוט לזעוק ולהלל ולרקד בשמחה עצומה, מתוך ידיעה שכמה שנדע אנו לא יודעים כלום מרב הטוב שה' עושה עמנו, מעצם בריאתנו עם כל הפלאות שבו עד עתה.

הבה נודה בזמן שטוב לנו מתוך הערכה והכרת הטוב עצומה, בזמן שהכל פועל וטוב, שזה הנס הגדול ביותר, ומתוך כך לא נזדקק לתזכורות שיזכירו לנו את הגן עדן בו אנו חיים. ובמקום להתעסק בכל פעם במה שנראה לנו שחסר לנו, נתבונן במיליארדי טובות שה' מרעיף עלינו ברב רחמנותו ואהבתו אלינו.

פנינת השבוע

הרגשה זו עלינו לקחת עמנו כצידה לדרך מירח האיתנים ומהימים הנעלים; הרגשה של צפיה למלכות ה' שתתגלה במהרה כמו שהזכרנו רבות בתפילות החגים, וכן את הצפייה שה' מצפה להשיב את כולנו אליו, ובד בבד להרגיש גם את ההרגשה המתוקה והנעלית בשעה שהנשמה שבקרבו שהינה חלק אלוהי ממעל זוכה להתעלות מהבלי העולם הגשמי ולהדבק בבורא על ידי לימוד תורה תפילה וקיום מצוות.

לדוגמא בשעה שאנו מתעטפים בטלית נרגיש הרגשה של 'וימינו תחבקני' - הרגשה של חיבוק שנובע מרוב האהבה העצומה והקשר העמוק שלנו עם ה' יתברך הטוב והמטיב, לכל הפחות כמו ההרגשה של החיבוק שבין אב לבנו אחרי

השבוע אנו שמחים יחד עם כל כלל ישראל בשמחה העצומה בשוב השבויים לביתם אחרי שנתיים ימים בשבי נורא ואכזרי, וכמובן שליבנו מלא שיר ושבח לבורא יתברך שברוב רחמיו העצומים חמל על אחינו שהיו נתונים במיצר בעמק הבכה.

כאשר אנו עדים לשמחה העצומה שבאותם רגעי הפגישה המרגשים בין הניצולים לבני משפחותיהם, אנו מבינים שאי אפשר להבין ובוודאי שלא לתאר במילים את ההרגשות הגואים שבלבם, ומאידיך אנו גם מבינים מכך את עומק הצפייה והגעגועים שהיו בין בני המשפחה בכל השנתיים האחרונות, צפיה שליוותה גם את כל כלל ישראל בכל מקום.

הזמן הרב שלא ראו זה את זה ועבר עליהם התלאות הרבות.

דבר נוסף זכינו השבוע שיתקדש שם שמים על ידי נשיא המעצמה הגדולה בתבל שאמר קבל עם ועדה שעם ישראל הם עמו הנבחר של הבורא לנצח, והוא יתברך נתן לאבותינו ולנו את ארץ הקודש כמו שמוזכר ברש"י בתחילת הפרשה.

וכן זכינו שיתקדש שם שמים על ידי שבויים רבים שבעמק הבכה שבו בתשובה שלימה וכל מה שהחזיק אותם זה האמונה והתפילה לחי העולמים, ויש בזה לימוד עבורנו שנקדש שם שמים בכל הליכותנו ונדבר תמיד מהבורא ורוב גדולתו כמו שנאמר: "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא מרב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר".

מעשה ולקחו

מסר מטלטל ומרגש

טוב ולהדבק בו מתוך רווח ושמחה.

נביא כאן שוב את הריאיון שערכנו עם הדוקטור צביקה מור בתקוה שבהמשך נוכל לפרסם כאן את הריאיון שנערוך עם בנו איתן ועימו.

"יש לנו את הזכות לגור בקרית ארבע בסמיכות לאבות והאמהות שמהם אנו שואבים תמיד כוחות וקרבת ה' ובפרט בימים קשים אלו.

בשמחת תורה באמצע הקפות הגיעו הדי שמועות לבית הכנסת שמחבלים חדרו מעזה לישובים יהודים בארץ הקדש, חשבת שמדבר בכמה מחבלים בודדים שעד שהשמועה הגיעה אלינו הם כבר נתפסו, אני משמש כגבאי בית הכנסת, כך שבמוצאי שמחת תורה עמלתי לנקות את רצפת בית המדרש שהתלכלכה בעקבות הקדוש והפעקאלאך של הילדים, מבלי שאני יודע מכל המתרחש.

לפני כשנתיים ערכנו במדור זה ראיון עם ר' צביקה מור אביו של שורד השבי איתן ששב השבוע בחסדי ה' העצומים מהשבי הנורא והאכזרי. במגילת אסתר אנו לא קוראים רק את מעשה ההצלה כי אם את כל המגילה לפי סדר השתלשלות הדברים עם כל הקושי והצער; לבוש השק של מרדכי והזעקה הגדולה והמרה שזעק, היות שהזמנים של הצער הינם חלק מהתהליך של הגאולה והישועה.

וכך גם בגאולה השלימה ימלא שחוק פינו כאשר נראה שכל הגלות והצער שהיו מנת חלקנו בכלל ובפרט, הינם לטובה והם הדרך וההכנה לגאולה, ולא עוד אלא שדוקא הזמנים של הקושי הם הזמנים שבהם האדם מתקרב ביותר לבורא.

כולנו תפילה שהקב"ה ישיב את כל הבנים האבודים ברוחני ובגשמי, ונזכה לשמוח מאד בגאולה השלימה ולהודות לו מרוב

רק כאשר סימתי הכל והגעתי הביתה ראיתי את כל בני המשפחה יושבים ובוכים והבנתי שארע משהו נורא, לאט לאט התחלנו להבין את ממדי האסון בכלל ואת האסון שלנו בפרט בהעדר כל קשר עם בני איתן.

הפעם האחרונה ששוחחתי אתו היה בערב שבת שמחת תורה לפני הדלקת נרות, כמנהגי הקבוע לברך את כל ילדי בברכת הבנים בערב שבת ומאז נעלמו עקבותיו. כל השבוע לא ידענו מה עלה בגורלו ורק בערב שבת בראשית דקות בודדות לפני כניסת שבת עודכנו אתנו שהוא הכרוז כנעדר. השבת עברה עלינו ברגשות מערבות.

אחרי כמה ימים קבלנו טלפון שהממנים העוסקים בתחום הנעדרים והשבויים הולכים לבוא ולשוחח עמנו, חששתי שלא אהיה אונן חלילה ומיד לקחתי את ילדי לתפלת ערבית. כששבנו מבית הכנסת הם עוד לא באו וישבנו כל בני המשפחה בסלון בלחץ שאי אפשר לתאר, לא ידענו מה הולכים לבשר לנו וכל רגע נדמתה לנו כנצח. בשלב מסים קמתי ופתחתי את הדלת כי כבר לא היה לי כח לחכות לדפיקות ולבשורות שבעקבותיהם.

כשהודיעו לנו שבני איתן מגדר בודאות כחטוף התחלנו לרקד מתוך אמונה ותקוה ששומר ישראל ששמר עליו ימשיך הלאה לשמר עליו ולהשיב אתו בקרוב הביתה בריא ושלם. אחר כך התכנסו כל בני המשפחה לחשבון נפש משתף, הבנו שללכת להוציא אתו מהשבי האים בעזה זה לא התפקיד שלנו וגם לא באפשרותנו.

הבנו שה' דורש מאתנו כמה דברים: א. בנושא ההשתדלות, להפעיל לחץ דרך מדינות שונות וכדומה ולהכניע את האויב.

ב. להרבות בתפלה ותחנונים לפני מתיר אסורים שיחוס ויחמל על כל כלל ישראל הנמצאים בצרה ובשביה ובקרוב ממש יראה את ידו החזקה בגאלה השלמה.

ג. צערנו שלנו אינה רק צרת הפרט אלא גם צרת הכלל והקב"ה מזכה אתנו לשדר אמונה ולחזק את כלל ישראל. אנו נמצאים בעצומה של מלחמה על קיום כלל ישראל בארץ הקדש בהשקט ובבטחה, ובמלחמה מכרחים, להיות עם רוממות הרוח מתוך בטחון בה' בלבד; ולפיכך פרטה התורה את כל סדר הכניסה למלחמה שמשמיה המלחמה מזהיר את העם "אל ירך לבבכם... כי ה' אלקיכם ההלך עמכם להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם", וכן עוד חזוקים רבים.

וגם כיום שהמלחמה התחילה בהרגשה של אין עוד מלבדו שרק ה' מנהל את כל המלחמות וכלם שלוחיו ואם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, עלינו להמשיך עם ההרגשה הזו להשען על אבינו שבשמים, ובכח האמונה נזכה לראות במפלתם של אויבי ישראל במהרה.

ד. עוד נקדה חשובה אני רוצה להבהיר, ישנו משג של שכיר שעובד לפי תנאים זמנים שהקציב, ויש משג של עבד שמקבל על עצמו כל עבודה ובכל זמן. דוד מלכנו אומר בתהלים "אני עבדך" דוד מסר את עצמו לה' בכל רגע ובכל נסיון וקשי, וזה נתן

לו את הכוחות לעמד איתן ולהצליח. ואף
אנו צריכים להתחקות אחרי דוד מלכנו וכל
רועי ישראל ולהיות עבדי ה', וגם כשלא נח
לנו נדע שעבד עשה לא רק מה שנח אלא
את רצון ה'.

בימים אלו איתן בני נמצא בראש מחשבותי,
בכל עת אני חשב עליו ועל מצבו. אולם
יחד עם הרגשות הכואבות והמיסרות אנו
מתחזקים בבטחון בבורא עולם ומשתדלים
להמשיך לעשות את המטל עלינו ביתר
שאת וביתר עז, ובפרט כיום שלבבות כלל
ישראל נפתחו וגם יהודים שהיו רחוקים
צמאים לדבר ה' ומתחזקים באמונה - אנחנו
מרגישים שליחות משמים לחזק ולרומם את
כלל ישראל.

לקראת סיום השיחה אמרנו לר' צבי שאנו

מאמינים בני מאמינים שהכל בהשגחת ה'
לפרטי פרטים והקדוש ברוך הוא בחר בבנו
להמנות על אחד החטופים כי יש בו כוחות
עצומים, ולא רק בו אלא גם בשאר בני
המשפחה שיש בהם תעצומות נפש לחזק
ולרומם בשעתם הקשה, וזה בודאי על ידי
שה' בחר בהם להיות מגדלור של אמונה
ובטחון.

כלנו מצפים שבקרוב ממש נזכה לשמח
בשחרור המהיר של כל החטופים ובשוב
כל כלל ישראל לבתיהם בריאים ושלמים
ובריאים, ונעריך את הילדים והמשפחה
שלנו שכלם יושבים בארץ הקדש ולא
בבור השבי ונוכל לשיר כלנו שיר חדש על
גאלתנו ועל פדות נפשנו בביאת משיח צדקנו
במהרה בימינו, אמן.

שרוליק ויענקי לומדים מהפרשה

החיים ולהתבונן בכל הטוב שה' ברא במיוחד עבורנו ועושה בפרטיות עמנו.

"ולכן בכל מיד באשר פוקחים עינים, אנו פותחים באמירת 'מודה אני' ומתמלאים בהכרת הטוב לבורא שמחיה אתנו ומעיר אתנו, ואנו בריאים ושלמים לעבודתו. ואחר כך מברכים ברכות רבות שבהם אנו מודים על כך שאנו רואים, ויכולים לעמד, לשבת, וללכת, ויש לנו בגדים ונעלים ועוד ברכות לרב, וכך אנו נהיים חייביים ושמחים בחלקנו הטוב, ואלו הקשיים מתגמדים לעמת הטוב המרבה".

'אבא ואמא יש לי חסד מיוחד שאני מרגיש שה' עשה במיוחד עבורי אבל זה קצת ארוך לספר אותו' - אמר שרוליק, 'גם לי יש משהו מיוחד שאני מרגיש שה' הטיב עמי' - אמר גם יענקי. 'פלא ילדים! בעת עליכם להזדרז לצאת לחידר ואל תשכחו לפקח עינים ולראות עוד ועוד טוב.

'אמא אני מאוד אוהב לטעם מעוגיות הקקאו שאית מכינה לפני שאנו יוצאים לתלמוד תורה, אני מכוש מקוה שיש עוגיות בקפסא שבארון'.

'יענקי בני היקר, העוגיות נגמרו אתמול ועוד לא הספקתי להכין עוד'. 'מה אין עוגיות?' - שאל יענקי באבזבה, 'כמה חבל' - אמר שרוליק, שגם רצה מאוד מהעוגיות המיוחדות, אבא שבדיוק נכנס למטבח ושמע את השיחה נענה ואמר: 'ילדים יקרים אמנם עוגיות אין אבל יודעים אתם מה כן יש?! - מה? - שאלו שרוליק ויענקי כאחד, יש המון טוב שה' נותן לנו בכל בקר ובכל עת.

וזה מה שכתוב בפרשתנו על כל יום בבריאה. "וירא אלקים כי טוב" וכן בסוף הבריאה נאמר: "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד". הקב"ה מלמד אותנו שנתבונן בכל הבריאה הנפלאה שברא ונכריז כמה ה' טוב ומטיב וכך נחיה בהרגשה חיובית ושמחה שמלאה בהכרת הטוב, ובמיוחד בשבת עלינו לעצור ממרוצת

